

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan splošno, izvenredno, nedelje in praznike.

Številna naročila: V Ljubljani in po pošti: Dn 20.—, izvenredno Dn 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

BRON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 12.

TELEFON ŠTEV. 552.

SPRAVNOSTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisarnica vprašanj naj se priloži znanaka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu šte. 13.533.

Vprašanje novega zunanjega ministra.

Iz Beograda poročajo, da je eden najbolj resnih kandidatov za našega novega zunanjega ministra g. Spalajković, če seveda ostane radikalni stranki zunanje ministrstvo.

Bolj nesrečne kandidature res ni mogoče izmisliti in da se pri nas sploh govori o g. Spalajkoviću kot novemu zunanjemu ministru je najslabše izpričevalo za vso našo diplomacijo. Zakaj jasno ko beli dan je, da bi pomenilo imenovanje g. Spalajkovića največje izzivanje sovjetske Rusije. Vendar se naši diplomati ne domišljajo, da je Rusija že pozabila, kaj je govoril g. Spalajković na oni historični seji Zveze narodov, ko je prosil g. Nansen pomoči za gladno Rusijo? — Naj pogine tudi 20 milijonov Rusov, Jugoslavia ne bo dala nobene podpore, dokler je Rusija komunistična. Tako je govoril tedaj g. Spalajković in v stotisočih plakatih so sovjeti ta njegov izrek razširili po vsej Rusiji. Zgajala se je tedaj Rusija, zgražal se je tedaj ves kulturni svet, ker ni šlo tedaj za reševanje boljševikov, temveč za rešitev ruskega naroda pred gladom.

In sedaj pride naenkrat vest, da je g. Spalajković kandidat za zunanjega ministra. In ravno sedaj, ko je Italija zopet enkrat razkrila svoje črne namene in ko je naša država v najtežji zunanji politični situaciji! Ravno sedaj bi hoteli naščuvati proti sebi še Rusijo! Ali je res edina naloga naše diplomacije, da dela povsod same nove težave, mesto da pridobiva vedno nove prijatelje?

Pa če bi bil g. Spalajković vsaj kaka kapaciteta, če bi mogli od njega vsaj to pričakovati, da bo reformiral naše zunanje ministrstvo in pričel voditi zunanjo politiko, ki bo v skladu s težnjami in zahtevami jugoslovanskega naroda! Ampak niti govora ne more biti o tem. V Petrogradu, kjer je bil g. Spalajković poslanik, se je mnogo bolj proslavil s svojimi kupčijskimi zmoglostmi ko pa s svojimi diplomatskimi. Iz Pariza pa tudi še ni slišala Jugoslavia vesti, ki bi opravičevala kakršnekoli nade v zunanje ministrstvo Spalajkovića. A vseeno postane kandidat za najvažnejše ministrstvo! Da, krasne so naše razmere!

Vrabi na strehi že čivkajo, da je bila srbska politika uspešna samo tedaj, ko se je naslanjala na rusko in stara resnica je, da tudi jugoslovanska politika ne more pogrešati podpore s strani Rusije. Če vlada tam stranka, ki slučajno izpoveduje drugačne nazore ko naša, se nas to prav nič ne tiče, ker je to samo notranja ruska zadeva, kakor bi se naša vlada lepo zahvalila, če bi ji kaka druga vlada rekla, da naj odstopi vsled svoje dokazane nesposobnosti.

Tem manj pa nas briga interne ruske razmere, ko pomoč Rusije nujno potrebujemo. Večno bomo pod diktatom velesil in večno bo Balkan samo eksploatacijska dežela velesil, če ne bo ruski interes omejil apetit velesil. Zato bo morali mi zvezo z Rusijo iskati in biti veseli, da sploh pridemo z njo v dobre stike. Storit bi morali vse, da bo naše razmerje vedno boljše in da nam bo Rusija nudila tudi realno pomoč.

Vse to zdravo politiko pa se pravi postaviti na glavo, če bi postal g. Spalajković naš zunanji minister. Ker Rusija bi čisto pravilno dejala, da smo mi s takšnim imenovanjem javno dejali, da sploh nečemo imeti nobene zveze z Rusijo, temveč samo z g. Strandmannom, zastopnikom carske Rusije, ki živi samo v bolni fantaziji.

Ni bolj napačne stvari, kakor bi bilo

Šefi strank načelno za koncentracijsko vlado.

Beograd, 16. decembra. Včeraj popoldne od 4. do 5. se je v predsedstvu vlade vršila konferenca radikalnih ministrov. To je bilo še prej, predno je mandatar krone Mzunović začel s konzultacijami načelnikov raznih parlamentarnih skupin za sestavo nove vlade. Na konferenci ministrov so govorili o izkoriščanju mandata, ki ga je dobil Uzunović. Ker pa ta še ni izvedel razgovorov z načelniki parlamentarnih skupin, zato se o konkretnih dejstvih še ni moglo nič govoriti. Pač pa so govorili o raznih kombinacijah, ki bi se lahko napravile.

Takoj po tej konferenci ob 5. se je Uzunović sestal s Štefanom Radićem. Ta sestanek je trajal do 6.10. Ko je Radić odhajal od Uzunovića, je izjavil zbranim novinarjem: »Dragi gospodje! Povem vam lahko, da smo govorili samo o splošnih stvareh. O posameznih osebah sploh nismo govorili. Šlo je le za velike stvari in za načela, kako naj se določi osnova za nadaljnjo politiko. G. Uzunović bo poklical k sebi tudi druge načelnike strank. O današnjih pogovorih morate biti obveščeni, ker so stvari tako važne, da bi bilo potrebno, izdati za Vas komunikacije, ne pa Vas obveščati samo z običajnim intervjujem. Torej naš razgovor se je sukal o splošnih stvareh, o podrobnostih bomo pa že še govorili. O portfeljih se nismo menili, ker so ti potem le konsekvence. Ne tepemo se tu za portfelje, temveč razpravljamo o veliki politiki.«

Ko je Radić odšel, je za kratek čas prišel k Uzunoviću predsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlović. Kakor je sam izjavil, je prišel k Uzunoviću privatno, da se informira za svojo osebo, a ne kot zastopnik kluba.

Takoj za Mihajlovićem je bil pri Uzunoviću Ljuba Davidović ter ostal pri

njem do 6.30. Odhajajo, je izjavil novinarjem: »Gosp. Uzunović me je vprašal samo, ali pristajam na to, da vstopim v kako koncentracijsko ali širšo koalicijsko vlado. Odgovoril sem, da pristajam na to s pogojem, da bo ta vlada res delavna in da se bo v skupščini res intenzivno delalo. O podrobnostih se nismo menili. G. Uzunović je želel najprej izvedeti, katere stranke so za to, da vstopijo v to in tako vlado. O detaljih bomo govorili pozneje. Glejte, zato je bil moj poset tudi tako kratek.«

»Ali se bodo razgovori še nekoč nadaljevali?«

»Tega ne vem.«

»Kdaj bo dovršeno vprašanje nove vlade?«

»Mislim, da bo to jutri.«

Pri Uzunoviću je bil potem še tudi Svetozar Pribičević. Ta je odšel od Uzunovića ob pol 8. in je izjavil novinarjem: »Uzunović me je vprašal, ali bi vstopil v vlado in pod kakšnim pogojem. Odgovoril sem mu, da je to zdaj nova stvar, ki jo jemljem ad referendum. Govoril bom s svojimi tovariši in ga potem obvestil.

Ob pol 8. je šel k Uzunoviću dr. Korošec. S tem sestankom je Uzunović dokončal svoje včerajšnje razgovore. Slišati pa mora še, kaj poret dr. Spaho, Velja Vukičević in dr. Nikić. Odšel je iz predsedstva vlade ob 9.50 in odgovoril zbranim novinarjem na njih vprašanja: »Jaz sam sem se moral šele pri drugih gospodih informirati, zato vam bodo ti lažje kaj povedali.«

»Ali se sme pričakovati za jutri, da bo vlada gotova?«

»Ne morem nič reči. Dostikrat se v načelu doseže sporazum, kadar pa pridejo druga vprašanja, tedaj nastanejo težkoče.«

Radić o pogajanjih z Uzunovićem.

Beograd, 16. dec. Sinoči je Štefan Radić v imenu svojega kluba narekoval novinarjem naslednji komunikacije: »Najin sestanek z Uzunovićem je trajal 55 minut. Uzunović mi je razložil najprej smisel svojih izjav v radikalnem klubu in pravi značaj svojega prvega mandata. Potem je naglasil, da bomo za zdaj govorili samo o načelih in splošnih vidikih, pri drugem sestanku pa bomo rešili osebna vprašanja in pa podrobnosti. Nato sem izjavil, da jaz ostajam v celoti pri onem, kar sem rekel Nj. Vel. kralju in kar je bilo tudi objavljeno v komunikaciji, ki ga je vlada izdala 11. t. m. Posledica tega mojega stališča je, da v vlado ne morejo one struje, ki so proti narodnemu sporazumu in ki zahtevajo brez odloga volitve. Dalje sem dejal, da mora vlada napraviti vse potrebne korake, da pridejo v vlado tudi Slovenci to pa le kot Slovenci in ne kot klerikalci.

Ugotovila sva nato, da sva enakih misli, glede na hitro in plodno delovanje parlamenta, zato bi bilo tudi potrebno, da se kriza čimprej reši. Če se tej krizi že ni bilo mogoče izogniti naj bi se vsaj hitro rešila. Posebej sem poudaril, da sodelovanje seljaške stranke v vladi pomeni v prvi vrsti sodelovanje v zakonodajstvu, to je za obravnavanje tistih zakonov glede katerih sta se radikalna stranka in HSS že zedinili ali glede katerih bi se morali zediniti. Izrazil sem tudi bojazen, da bi utegnili »Demokrat-

imenovanje g. Spalajkovića za zunanjega ministra. Da pride tako imenovanje sploh v debato, je dokaz, kako silno slaba je naša zunanja politika.

ska zajednica« zahtevati, da se o davčnem zakonu na novo razpravlja. Tako bi država še dolgo časa ostala brez davčne reforme, in to v času, ko je davčna reforma absolutno potrebna za našo gospodarsko sanacijo in za naš kredit v inozemstvu. Uzunović mi je rekel, da bo še nekoč zaslišal vse ostale šefe parlamentarnih skupin in da se nadeja, da bo že jutri lahko končal ves posel.«

DEMOKRATI IN UZUNOVIĆEVA VLADA.

Beograd, 16. dec. Včerajšnje »Novosti« so prinesle te-le informacije: Demokratje ne stavljajo nobenih pogojev za svoj vstop v vlado, temveč stoji kar na staljšu pričakovanja, dokler Uzunović kot mandatar krone ne sestavi konkretnih predlogov za program svoje delovne vlade. Oni tudi ne postavljajo kakih pogojev, da bi bila vlada z Radićem ali brez njega. Demokratom je v glavnem za to, da bodoča vlada, v katero bi vstopili, nudi dovolj poročstva, da se sprejmo njih bistveni pogoji, ki so jih oni že tolikokrat v javnosti naglasili: to je temeljna sprememba v državni upravi in pa izvedba varčevanja.

Sinoči je neki prvak demokratske stranke, ki so ga opozorili na to pisanje »Novosti«, vse to dementiral in rekel, da je vse skupaj enostavno izmišljeno.

KRALJ POSETIL GENERALNI ŠTAB.

Beograd, 16. dec. Nj. Vel. kralj je včeraj popoldne posetil glavni generalni štab in se zamudil v kabinetu šefa generalnega štaba Petra Pešića preko pol ure.

Turčija proti Italiji.

TURČIJA JE VSLED ITALIJANSKEGA PROTEKTORATA NAD ALBANIJO VZNEMIRJENA.

Rim, 16. dec. Po vesteh iz Londona vlada v Angori velika vznemirjenost zaradi zaključitve italijansko-albanskega pakta. Turški službeni krogi povdarjajo, da si je Italija s to pogodbo zagotovila protektorat nad Albanijo. Potrjujejo se vesti, da je turški zunanji minister nujno pozval v Angoro turške poslanike iz Rima in iz Aten. Ti so takoj po svojem prihodu prisostvovali seji ministrskega sveta in dali podrobne informacije o situaciji, ki je nastala po pristopu Nemčije k Zvezi narodov. Pri tem so poročali tudi o situaciji na Balkanu po zaključitvi italijansko-albanskega pakta o prijateljstvu. Turška vlada mora smatrati, da sta obe vprašanji zelo velike važnosti in da direktno tangirata turške interese. Zato namerava nemudoma pomeniti se glede tega s sovjetsko vlado. Ni izključeno, da se Čičerin na povratku iz Londona oglasi tudi v Angori in se tam sestane s predsednikom turške vlade İsmetpašo.

Italijanski listi tolmačijo te vesti in se čutijo, kako je mogla turška vlada tako slabo interpretirati italijansko-albanski pakt, iz katerega nikakor ne izhaja, da si Italija prisvaja protektorat nad Albanijo; Kemalpašina Turčija se je že davno desinteresirala glede vprašanja, ki se tičejo direktno Jadrana. Vse svoje interese na Balkanu je osredotočila na ozko področje v dardanelski ožini.

BEOGRAJSKI KOMENTARJI.

Beograd, 16. dec. Že sam začetek razgovorov, ki jih je imel Uzunović, smatrajo v političnih krogih za resen poskus za izvedbo mandata. Mnogo se je v političnih krogih razpravljalo o izjavi g. Uzunovića, ki je rekel, da se sedanji njegov mandat razlikuje od prvega v tem, da se mora to pot začeti na širši osnovi. Iz tega izvajajo nekateri, da bi moral Uzunović k dosedanjim strankam vladne večine pritegniti vsaj še eno skupino.

Ljudje okoli Uzunovića pripisujejo njegovemu mandatu čisto običajen pomen in pravijo, da ima Uzunović samo dolžnost sestaviti večino, ki bi mogla obdržati parlament na delu. Iz tega bi po njihovem sledilo, da Uzunović tudi lahko — ko dovrši konzultacije — obnovi kar dosedanjo koalicijo, če bi druge parlamentarne skupine ne mogle obljubiti podpore za program dela in politike, za katere Uzunović dela. Če bi Uzunović nameraval na velike zapreke, potem bi tudi radikalna stranka zagazila v težak položaj; ker bi bilo težko najti načina, kako naj bi proti Uzunoviću dobila mandat zopet radikalna stranka. Izgleda, da je bil to glavni moment, zakaj je včeraj v radikalni stranki prevladala enodušnost glede Uzunovićevega mandata.

VPRAŠANJE NOVIH MINISTROV.

Govore, da bi v novo ministrstvo imel priti namesto Vase Jovanovića, ki bi postal minister za šume in rudnike, Leovac ali Nikola Subotić, za pravosodnega ministra pa se predvideva dr. Srskić. Za ministra ver še ni resnega kandidata. Kar se tiče zunanjega ministrstva, je to najvažnejše vprašanje za to vlado. V tem pogledu se pojavljajo vedno nove kombinacije. Poleg že včeraj omenjenih kandidatov se je govorilo včeraj tudi o možnosti, da prevzame zunanji resort Ljuba Nešić. V kombinacijo prihaja tudi še Tića Popović, naš poslanik v Angori.

Volivna opazovanja.

Volitve niso samo politično važen akt, ampak so navadno tudi jako poučen pojav. Kakor se vsak organizem neprestano izpreminja, tako se izpreminja tudi organizem naroda in z njim vzred njegovo duševno življenje, izpremembe pa se dajo najlažje ugotoviti ob volitvah. Takrat se prirejajo na dan vse one skrivne sile in moči, ki določajo smer za bodoči narodni razvoj.

Kdor se spominja na stare volilne boje, zlasti se na one v predvojni dobi in jih primerja z današnjim stanjem, more ugotoviti na prvi pogled veliko razliko v načinu volilnega boja. Nekdaj je bilo jako nevarno biti kandidat. Ne nevarno za življenje, ampak za osebo čast kandidata. Vsakemu kandidatu brez izjeme so pod drobnogledom pregledali vse kosti, če ni morebiti kje skrita kakšna moralna napaka. Gori kandidatu, na katerem so politični moralisti našli le najmanjši madež! Komur so dokazali, da se je privoščil le enkrat v življenju kozarec vina — evo ti ga gnusnega pijanca! Kdor je le enkrat pogledal v cerkvi na levo stran — babjek je in osluden prešestnik. Nekdanje farovške storije pa so še danes izredno učinkovito sredstvo za rast las, tako so bile strahotne in grozotne. Danes tega vsega hvalabogu ni več. Ne vem, če je tako blagodejno vplival novi tiskovni zakon ali kaj drugega. Če se moramo za to moralno izboljšanje zahvaliti novemu tiskovnemu zakonu, naj ga Bog ohrani vsaj še tako dolgo, da bodo ljudje sami dobili toliko čuta za dostojnost, da jih ne bo prav nič več bolel, kakor poštenega človeka nič ne bole paragrafi proti tatvini ali ropu.

Drug pojav, ki je po mojem tudi prav razveseljiv, je neverjetno znižanje za ljudsko zaupanje (ali če hočete, za mandate ali pa za dnevnice) borečih se strank. Po vojni je rastle število strank pri nas prav neverjetno. Meni se je zdelo, da je vsak Slovenec iz vsakega kota sveta, kamor ga je bila zanesla svetovna vojna prinesel kakšno »svetovno idejo« in z njo vred seveda tudi politično stranko s seboj domov. Iz Češkega smo dobili narodne socialiste, iz Rusije komuniste, iz Nemčije znano »internacionalo 2 in pol« in tako naprej. Kreacije naše lastne politične mode so seveda primerno konkurirale z raznimi »svetovnimi« palmami in koprivami. Mogoče je bilo prav tako. Kajti ljudi navadno ne sreča pamet prej, dokler ne priženejo kakšne stvari do absurda. Visek v stvarjanju oziroma v presajanju najrazličnejših političnih strank na naša skromna tla je menda že

srečno prekoračen in počasi nas tudi v tem oziru sreča pamet.

Mene osebno prav zelo veseli, da so se začeli razumovati zopet delavci. Ujedinjenje, kakršno se je pokazalo sedaj, po vsi neverjetnosti sicer še ni končoveljavno. Koncem koncev pa utegne slovenskim delavcem ta pojav le odpreti oči toliko, da bodo spoznali, da bi imeli vedno in povsod lahko primerno število zastopnikov, od državnega zbora pa do občinskih zastopov, če bi bili složni, in če bi volili ljudi, ki vedo, kaj je slovenski delavec. Jaz nisem nikdar mogel razumeti, zakaj se prepričajo slovenski delavci zaradi ruskega komunizma! Pustite vendar Rusom, kar je rusko, sami pa se brigajte za svoje domače, slovenske razmere! Mogoče bo sedanji kolikor toliko enoten nastop delavstva vendarle vsem delavcem pomagal do pravega spoznanja. Ne gre vedno za število mandatov. V bivšem avstrijskem parlamentu je en sam. Pernerstorfer za delavce napravil več kakor vsi današnji »delavski« hujskači pri nas. Zato je prav razveseljivo, da raznih razvpitih imen ni videti na današnjih delavskih kandidatih listah.

Kot Slovenca, ki se zavedam, da smo mi Slovenci vendarle kupček zase, čeprav majhen in neznaten, me pa zelo veseli, da vidim, kako se krepe pri nas stranke, ki jasno in odločno izrekajo, da so slovenske. Sem namreč še vedno tak grešnik, da se priznavam za Jugoslavana in Slovenca samo zato, ker sem Slovenec. Če bi bil Nemec bi se ne štel za Jugoslavana. Krepitev teh strank me pa veseli zato, ker upam, da se bo tudi naš »veliki« političen svet enkrat prepričal o resnici, da se poskusi »ujedinjenja« ne dajo delati z državnopravnimi akti, ker je vsako ujedinjenje — zlasti narodno, če je sploh mogoče — dolgotrajen proces. Za ujedinjenje jaz nikdar nisem bil in ne bom, ker jaz hočem vedno ostati le jaz in me prav nič ne mika postati potom kakave ujedinjenja svoja stara teta. Le naj teta ostane, kar je, jaz pa tudi, kar sem. S tem pa ne rečem, da ne maram z nikomur živeti skupno pod eno streho. Takozvane »državne« stranke (SDS itd.) mi diše preveč po kasarnah in po uniformah, teh pa še takrat nisem maral ko sem bil mlad.

Vidim torej v dosedanjem poteku najnovejšega volilnega gibanja nekaj vsaj zame prav razveseljivih pojavov. Mogoče jih bo vesel še kdo drugi, zato sem jih zapisal. Vsem kandidatom pa obilo sreče, in če bi jaz bil časnikar bi naredil tako, da bi vsi zmagali. —jp.—

Novovložene kandidatne liste.

Včeraj je bilo vloženih pri deželnem sodišču sedem kandidatnih list in sicer:

Za mesto Ljubljana je vložena kot prva lista Zveze delavskih strank (ZDS):

Kandidati:

Alojz Sedej, zas. uradnik; Leopold Ogrin, ključavničar; Ivan Mlinar, zasebni uradnik; Ladislav Šlosar, mizar; Teodor Mravljje, vlakovodja.

Namestniki:

Ivan Vuk, zasebni uradnik; Ivan Marjašič, kurjač; Jakob Osterman, mizar; Anton Šušteršič, mizar; Vinko Vrankar, livar.

Predstavnik te liste za glavni volilni odbor je dr. Celestin Jelenc, odvetnik v Ljubljani, njegov namestnik pa Ivan Vuk.

Drugo listo v Ljubljani je vložila SDS v zvezi z desnim krilom Narodno-socialistične stranke:

Kandidati:

Dr. Puc Dinko, advokat; Favčar Ivan, uradnik; Mohorič Ivan, uradnik Trgovske zbornice; ing. Gulič Gvido, drž. uradnik; dr. Bohinjec Jože, zavarovalni uradnik.

Namestniki:

Dr. Jamar Tone, zdravnik; Urbas Miroslav, trgovec in posestnik; Hiter Ivan, uradnik; Boh Anton, poštni poduradnik; Geyer Rudolf, ključ. mojster.

Predstavnik te liste je dr. Stane Rape, zasebni uradnik, njegov namestnik pa Milan Cimerman, zasebni uradnik.

Za srez Kamnik je vložena kot tretja lista ZDS:

Kandidati:

Alojz Bešter, ključavničar, Kamnik - Perovo; Franc Ručigaj, ključavničar, Mengeš; Valentin Štebe, delavec, Vir.

Namestniki:

Rudolf Puncer, ključavničar, Kamnik - Perovo; Franc Dornik, delavec, Mengeš; Lovro Simoni, delavec, Želodnik.

Predstavnik te liste je Alojz Bešter, njegov namestnik pa Alojz Čebul, ključavničar, Kamnik.

Za srez Kranj je vložena kot četrta lista ZDS:

Kandidati:

Kosmač Ivan, delavec, Tržič; Mlinar Ignac, delavec, Bistrica; Košir Ivan, delavec, Bistrica; Mlakar Janko delavec, Senčur; Štefe Franc, delavec, Mlaka pri Predoslah.

Namestniki:

Svetelj Jože, ključavničar, Senčur; Krištofek Prokop, delavec, Bistrica; Cvirn Lov

Dnevne vesti.

VEDNO ISTA PESEM.

V svojih Spominih pripoveduje dr. Josip Sernec, da se je obrnil še v predvojni dobi na znanega francoskega publicista Chéradane, da izposluje pri francoskih delničarjih Trboveljske premogokopne družbe, da bo ta nastavljal tudi v večji meri Slovence. G. Chéradane pa mu je odgovoril, da so ti francoski delničarji sami židje, ki nimajo za nacionalna vprašanja prav nobenega zmisla.

Mislimo, da bi dobil danes Slovenec, ki bi se obrnil v isti stvari na katerega francoskega prijatelja našega naroda prav isti odgovor. In to naj zadostuje.

— **Uradni list** št. 114 z dne 13. decembra objavlja uredbu o pomorsko-zrakoplovni šoli in razglas, s katerim se objavljajo predsedniški glavni volilni odbori za poedine ednice pri volitvah v oblastni skupščini ljubljanske in mariborske oblasti.

— **Današnjega občnega zbora Kmetijske družbe za Slovenijo** s udeležbo tudi minister Pucelj.

— **Za rezervne oficirje.** Prijave za legitimacijo za trikratno polovično vožnjo na državnih železnicah za leto 1927 naj člane — rezervni oficirji, ki niso državni nameščenci ali vpo-kojenci, pošljejo upravi tega pododboru. Legitimacija velja samo za isto leto, za katero je bila izstavljena. — Pododbor Ljubljana.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** v Ljubljani opozarja delodajalce mesta Ljubljane in okolice, da bo uvedel v svojo razbremenitve sodnih in političnih oblasti na podlagi § 42. zakona o zavarovanju delavcev prisilno izterjavo zapadlih zavarovalnih prispevkov po lastnih izvršilnih organih, ki se bodo izkazali s posebno legitimacijo urada.

— **Za člane sveta strokovnjakov v prometnem ministru** za leto 1927 so imenovani: generalni direktor državnih železnic Mihajlo Ilić, direktor beogradske direkcije Borivoje Gjurjić, načelnik prometnega ministristva Zarko Čupić ter načelnik generalne direkcije Gijorgje Jevgovič in Spasoje Nedeljković.

— **Diplomski izpit** je napravil na dunajski trgovski visoki šoli cand. rer. com. Lojze Rozman iz St. Janža na Dolenjskem.

— **Za živinozdravnika** je bil diplomiran na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju cand. vet. Martin Lenart iz Sp. Velovlaka pri Ptuj.

— **Iz vojaške službe.** Dosedanji privatni zdravnik dr. Josip Kotnik je imenovan za sanitetnega podporočnika v mornarici.

— **Izpremembe v državni službi.** Finančni pristav pri finančni prokuraturi v Ljubljani dr. Ivan Kavc je imenovan za finančnega tajnika istotam; rač. ravnatelj justične uprave v Ljubljani Milan Paternoster je imenovan za šefa računovodstva; arhivar davčne administracije v Ljubljani Franjo Drobnič je upokojen.

— **Društvo za raziskavanje** jam priredi v nedeljo, dne 19. t. m. ob 8. uri popoldne predavanje »o podzemskem svetu« v Rokodelskem domu na Vrhniki. Predavatelj g. dr. V. Bohinec bo s številnimi skopičnimi slikami, večinoma posnetih iz naših domačih jam, tolmačil postanek podzemskih jam in kapniških tvorb. Vstop je prost.

— **Letošnji občni zbor »Zveze blaginjskih zdravnikov«** se vrši dne 2. januarja 1927. v veliki dvorani palače OUZD v Ljubljani ob pol 12. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora. 2. Nagovor zastopnikov SUZOR-a. 3. Poročilo odbora in revizorjev. 4. Volitev funkcionarjev odbora in revizorjev. 5. Slučajnosti.

— **Dolga proračunska debata** v dubrovniškem občinskem svetu. V nedeljo se je vršila v dubrovniškem občinskem svetu seja, na kateri se je pretresal mestni proračun. Seja je trajala vsled dolgotrajne debate od 9. zjutraj do 1. popoldne.

— **Wilsonova nagrada.** Kot poročajo iz Washingtona je podelila Woodrow Wilsonova ustanova letošnjo nagrado v znesku 25.000 dolarjev Ellihu Rootu v priznanje za zasluge, ki si jih je stekel za ustanovitev svetovnega razsodišča v Haagu in za pristop Amerike. Prvo nagrado iz te ustanove je dobil leta 1924 lord Robert Cecil.

— **Konec latinske denarne unije.** Švicarski zvezni svet je sporočil francoski, italijanski in grški vladi, da je po njegovem mnenju smatrati latinsko denarno unijo vsled lanskega letnega izstopa Belgije za ukinjeno. Latinska denarna unija je bila sklenjena dne 6. novembra 1885 med Belgijo, Francijo, Italijo, Grško in Švico. Vsled povišanih valutarnih razmer mer posameznih vlad, posebno pa vsled izstopa Belgije meseca decembra 1925 je postala latinska denarna unija brezpomembna.

— **3 milijone samcev.** Po italijanskih službenih podatkih se nahaja v Italiji nad tri milijone neporočenih moških, ki bodo po novem zakonskem dekretu o pobiranju taks na celibat obdačeni.

— **Ludendorff ozdravel.** General Ludendorff je bil, kot znano, nedavno operiran. Kot poročajo je bil te dni iz sanatorija kot popolnoma ozdravljen zopet odpuščen.

— **K požaru v rimskem gledališču.** Preiskava je ugotovila, da je povzročilo požar v rimskem »Apollo« gledališču električna iskra. Kot poročajo Italijanski listi, so nastopali ob prijli katastrofe nekateri obiskovalci v strahu svoje življenje zelo brutalno. Ena od plesalk, ki je sedela, ko je izbruhnil požar pri nekem gostu, je hitela v svojo garderobo, da bi rešila svoj dragoceni kožuh. Ker se je razvil med tem tak dim, da ni mogla sama iz gledališča, se je oklenila svojega »kavalirja«, toda ta jo je sunil nazaj v garderobo ter pobegnil, vsled česar se je plesalka zadušila.

— **Macedonski atentat na Dunaju.** Dr. Atanasov in Ivanov sta bila aretirana, ker je Protev zatrljeval, da je poizkusil nanju atentat, ker sta ga nagovarjala, da naj umrta enega od kolovodij stranke, kateri pripada. Zdi se, da s to svojo trditvijo ni dosti dosegel,

zakaj Atanasov in Ivanov sta bila zopet izpuščena. Motivi poizkusa atentata so zavili še vedno v tajnostveno meglo. Trar dal pred atentatom se je pojavil rojev v samovanju Atanasova in Ivanova. Atanasov je bil tatrat sam doma. Ker je poznal rojeve kot oddaljenega sorodnika Ivanova, ga je sprejel. Rojev mu je pokazal, da je brez srečev ter radi tega že za ur ni nacerar jedel. Atanasov ga je povabil na obed ter mu pokazal pred odhodom 3 sinage (24 Din). Dva dni pozneje je prišel rojev zopet ter izvrši znani poizkus atentata. Da se prepričajo v bodoče sledi atentati, bodo vsi samjavi bogari z Dunaja izgumani.

— **Monica grofice Keglevich.** V zadevi me-nicne gorjane grofice Keglevich je zasnela te dni dunajski policija ponovno div-sega pomikovnika vizeza pi. Ansabasy-ja in div-sega nadporočnika Emerika Balo. Trici sta pripovedali, da sestanka v noteru Royal, pri katerem sta bila po tridni grofice Keglevich navzoča, sploh ni bilo. Anotij jima je dal svojo očitansko casino besedo, da je grofica Keglevich upravicena podpisati v imenu veleposelnika Ledererja memo. Ansabasy je ravnal v smislu starega vojskega poj

ljenskih primerkov, teh živih izrazov celotne narave, ki se v njih razodeva človeški duh kot vseprodiren, vseveden in povsod pričujoč. Umetnost je namenjena predvsem celoti, v kateri vzdržuje pravo smer in neutrudno kopnenje. Tudi ne daje umetnost svojega nauka v obliki maksim in gesel, marveč le v prispodobah in v vzgledom. Med umetnostjo in umetniškim življenjem je intimno razmerje: umetnost izhaja iz njegovega življenja.

Njena preprečevalnost pa izreka misel o svetosti vsega narodenega in danega od življenja, pa naj bo to še tako neznatno, nenavadno ali celo grozotno. Izreka svojo etično misel, ki se glasi, da je edin greh nezvestoba napram samemu sebi in da ni greh živeti preko vseh zakonov in brez vseh zakonov, če ti tako narekuje narava. V tem nauku je etična in človeška edinstvenost umetnosti, poslednja prednost, ki jo ima pred tendenco, kajti ta je glede te stvari enaka religijam in filozofijam. V tej edinstvenosti je tudi umetnosti poslednja dragocenost.

Izgovoril sem stvari, ki jih umetnost vrši le sramežljivo in na skrivaj, ker se mi zdi, da jih današnji čas bolj kakor kateri drugi potrebuje in ker se bojim, da se je v svojih nadlogah pričel odvracati od te poslednje in najgloblje človečanske religije.

Predavanje, ki ga je g. Vidmar podprl z raznimi citati iz Prešerna, Cankarja, Zupaniča, Goetheja, Wildeja itd., je poslušalo precejšnje število občinstva, obstoječega večinoma iz kulturnih delavcev in mladine. Večina občinstva je predavatelja živahno aklamirala, le mladina je ostala nekam sumljivo hladna.

Slavnostni koncert ljubljanske srednješolske mladine. V četrtek, dne 16. t. m. ob 20. zvečer priredi Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani s sodelovanjem školskih pevskih zborov vseh treh državnih gimnazij, ženske realne gimnazije, realke, obeh učiteljskih in državne trgovske šole slavnostni koncert, na katerem bodo nastopilo nad 300 mešanega zbora, pod vodstvom Emila Adamiča in Josipa Brnobiča. To je prvi v velikem stilu prirejeni pevski nastop naše srednješolske mladine v Ljubljani. Koncert se ponovi v petek dopoldne ob 10. uri in sicer izključno le za šolsko mladino, dočim ima v četrtek pristop vsa naša javnost. Vstopnice za četrtek koncert so v predprodaji v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

Opera »Zidinjač« se poje danes v četrtek, dne 16. t. m. za abonente reda C. Glavne vloge so v rokah ge Lovševca in ge Zaludove ter gg. Knittla, Kovača in Rumlja. Občinstvo se opozarja na to znamenito delo starejše

operne šole, ki se na našem odru z resničnim uspehom izvaja.

Dijaška predstava v drami. V soboto, dne 18. t. m. popoldne ob 16. uri je v drami četrta dijaška predstava v letošnji sezoni. Pri tej priliki se vprizori Anzengruberjeva narodna igra »Slaba vest«. Predstava je namenjena v prvi vrsti našemu dijaštvu, pristop pa ima tudi vse ostalo občinstvo, saj so cene za to predstavo izredno znižane. Na predstavo pa opozarjamo tudi izvenljubljsko občinstvo, ki je slučajno v soboto v Ljubljani. Konec predstave ob en četrt na sedem zvečer.

Slavnostna dramska predstava. V petek, dne 17. t. m. se vrši v dramskem gledališču slavnostna predstava v proslavo rojstnega dne Njega Veličanstva kralja Aleksandra I. Pri tej priliki se vprizori Goltjeva pravljica igra »Triglavska bajka«, ki je dosegla pri premijeri absoluten uspeh. Uprava vabi k tej slavnostni predstavi vse naše kroge. Predstava se vrši za red D.

Narodno gledališče v Mariboru.

Repertoar.

Četrtek, 16. decembra ob 20: »Manon«. Premijera. Svečana predstava v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

Svečana predstava opere »Manon«, ki se vprizori prvič dne 16. t. m. v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I., bo pravi dogodek za Maribor. Ne le, da s to opero pride prvič na Mariborskem odru do besede slavni francoski komponist Jules Massenot, učenec Thomasov, ki je pri nas že znan s svojo opero »Mignon« — ampak ta predstava bo imela posebni pomen, ker bo imela svečani karakter. Ta dan namreč, bodo prvič prisostvovali predstavi službeno vsi predstavniki državnih, civilnih in vojniških oblasti, ter predstavniki naših kulturnih in drugih javnih korporacij. Po njihovem prihodu, točno ob 8. uri se bo intonirala v gledališču državna himna in potem začne takoj predstava. Z ozirom na njen pomen se naproša občinstvo, da pride v gledališče v svečanih oblekah, ter se drži navodil, ki jih bodo dali biljeterji za vstop na prostore. — Vstop na balkon in galerijo bo le z leve strani, na druge pa desno in levo, kakor je odločeno na vstopnicah. Cenjeno občinstvo se naproša tudi da zavzame svoje prostore pred 8. uro, ker se po začetku predstave ne bo nihče puščal v gledališče.

Sport.

Eugene Caouette — največje moči sveta. iz Montreala v Kanadi poročajo, da je Kanadijec Eugene Caouette obojerno težno dvignil 187,5 kg in postavil s tem nov svetovni rekord. Caouette je star šele 28 let in je herkulski atlet, ki tehta 140 kg: izvršil je to vajo v navzočnosti predsednika kanadske atletske komisije M. Donata Plourde. Pri isti priliki je napravil še sledeče vaje: desno je potegnil 104 kg, levo 98 kg, težno je vzdignil z desnico 73,5 kg, z levico 69 kg, s kolebom je dvignil desno 103 kg, levo pa 93 kg, sunil je z desnico 112 kg, z levico 103 kg in je obojerno pravilno težno dvignil 187,5 kg. Končno je obojerno s prostim dvigom na prsa sunil 156 kg. S tem pa vrsta njegovih uspehov še ni končana. 1. novembra je namreč z neprostim dvigom sunil 182 kg; potem 190 kg in končno 196 kg. S tem je prekosil dosedanj svetovni rekord Dunajčana Karla Svobode, ki je svojočasno sunil 185,6 kg.

Caouetteov manager M. Lavoie pride v aprilu 1927 v Evropo, kjer bo založil nagrado 10.000 dolarjev za dobitnika, ki bo mogel Caouetta premagati v peto osmo ali desetboju. Pariški »L'Echo des Sports« je že sprejel to ponudbo ter bo Kanadijcu postavil nasproti Parižana Rigoulota.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 15. decembra 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje, den. 95, bl. 95, zaklj. 95. — Blago: Madrieri (smreka, jelka), 75x220 mm, III. in IV., fco meja, 1 vag., den. 420, bl. 420, zaklj. 420; hrastovi železniški pragovi: 2,60 m 24x14, 3 vag., den. 59,60, bl. 59,60, zaklj. 59,60; 2,45 m do 2,50 m 22x12½, 3 vag., den. 48,50, bl. 48,50, zaklj. 48,50; 2,30 m 22x12½, 3 vag. fco vag. meja, den. 84,50, bl. 84,50, zaklj. 84,50; smrekovi in jelovi hlodi od 25 cm srednjega premera naprej, od 4 m dolž. naprej. Plačilo proti duplikatu tovarnega lista in računa. Cena fco vag. nakl. postaja Gradac, Dolajsko, cca 900 m³, den. 175, bl. 175, zaklj. 175.

BORZA.

Zagreb, dne 15. decembra. Newyork ček 56,568—56,786, Pariz izplačilo 225—227, Milan izplačilo 249,77—251,77, Praga izplačilo

167,487—168,637, Curih izplačilo 1094—1097, Berlin izplačilo 1348,5—1351,5, Dunaj izplačilo 798,5—801,5, Budimpešta izplačilo 0,079378 do 0,079678.

Curih, dne 15. decembra. Beograd 9,125. Berlin 123,1875, Newyork 517,375, London 25,0975, Pariz 20,51, Milan 22,90, Dunaj 73. Budimpešta 0,00724925, Bukarešta 2,70, Sofija 3,75.

POSILANO.

Z ozirom na »Posilano« v Vašem cenj. listu z dne 15. t. m. od »Standard Oil Comp. of Jugoslavija« radi neke časopisne notice, izjavljam da ne morem na to odgovoriti, ker te notice nisem čital in tudi nisem bil od nobene strani opozorjen.

Ker navaja »Standard Oil Comp.« moje pravdo radi neke terjatve napram meni, izjavljam, da imam isotako jaz napram njej svojo protiterjatev ter bo o tem odločalo itak sodišče. Dalje spravlja družba že v drugič v javnost, da so mi odvzeli zastopstvo. Bedi zato resnici na ljubo povedano, da sem imel jaz od leta 1919. zvezo direktno z podružnico z »Standard Oil Comp. of New-York« v Beogradu, katera zveza se je pa v letu 1923. ali 1924. prekinila radi prenehanja poslovanja te podružnice in radi afiliacije iste z »SHS Amerikansko Petrolejsko d. d.« v Zagrebu. Slednji je pripadal kot delokrog cela Slovenija in je imelo to društvo tu svojega zastopnika že od preje. Po preteku par mesecev mi je izročila sicer nova družba ponovno svoje zastopstvo za Slovenijo, vendar samo za olje. Po preteku nekaj mesecev se je ta zveza že prekinila radi večnih intrig in ker ni radi 2 zastopnikov konveniralo niti družbi, še manj pa meni. Če se pa čuti po kakem časopisju družba užaljena, naj to uredi z doletnim listom.

Ljubljana, 15. decembra 1926.

A. Lampret, Ljubljana.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

Lahko je bil tudi sam deseteronogi beli duh medved ali pa tudi karsibodi, kajti Kotuko in dekle sta bila tako sestrada, da njune oči niso bile zanesljive. Od kar sta odšla iz vasi, nista ubila nobene živali v past, nista videla niti sledu o divjačini; živež, kolikor sta ga imela, ne bi trajal še teden dni in bližal se je vihar. Vihar na severu divja po deset dni brez prenehanja in človeka čaka včas gotova smrt, ki je zunaj. Kotuko je naredil hišo iz snega, ki je bila tako velika, da je tudi ročne sani mogel vzeti noter — ni dobro, ločiti se od živeža! — Ko pa je klesal zadnji kos ledu, ki tvori sklepni kamen strehe, je uzrl neko stvar, ki ga je gledala izza majhne ledene kleči kake pol milje daleč. Ozračje je bilo megličasto in tista stvar je bila videti štirideset čevljev dolga in deset čevljev visoka ter je imela dvajset čevljev dolg rep in postavlo, ki se je tresla ob vsem svojem obrisu. Tudi deklica jo je videla, namesto pa da bi na glas zavpila od groze, je rekla mirno: »To je Quiquern. Kaj pride pa za tem?«

Govoriti hoče z menoj,« je rekel Kotuko; toda nož se mu je tresel v roki pri teh besedah; najsi namreč človek še tako veruje, da je prijatelj čudnih, grdihi duhov, mu je redkokdaj prav, če ga prime za besedo.

117

Povrh je Quiquern privid orjaškega psa brez zob in brez dlake, ki baje živi na daljnem severu in hodi po deželi baš predno se kaj posebnega zgodi. To je lahko kaj prijetnega ali kaj neprijetnega, ampak niti čarovniki ne marajo govoriti o Quiquernu. Ta prikazen je kriva, da psi zmrijo. Kakor duh-medved ima tudi ona več parov nog, šest ali osem, in kadar ta prikazen skače gor in dol po meglenem ozračju, ima več nog kakor jih pes potrebuje.

Kotuko in deklica sta se urno stisnila v koč. Quiquern je seveda hotel imeti oba, lahko bi ju raztrgal na kosce, ampak zavest, da je bila čevljev debela stena med njim in zločesto temo, je bila velika tolažba. Vihar je prihrul s silnim vriščem, trajal tri dni in tri noči. ne da bi se bil izpremenil, ne da bi za trenutek odjenjal. Netila sta svetilko, gledala napol toplo meso morskega psa in gledala, kako so se črne saje nabirale na sneženi strehi — celih dvainšedemdeset ur. Deklica je pregledala živež na saneh; ni ga bilo več kakor za dva dni, Kotuko pa je ogledoval železne glavice, in vrvice harpune, sulico za morske pse in puščice za ptice. Drugega dela ni bilo.

»Kmalu — prav kmalu odideva k Sedni,« je šepnila deklica. »V treh dneh leževa in odideva. Ali ne bo Tornaq nič naredila. Zapoji ji kako angekokovo pesem, da je privabiš semkaj.«

Začel je peti z visokim glasom čarobnih pesmi in

vihar je počasi pčlegel. Sredi petja se je deklica zdržila in je položila roke zavito v rokavice, in zatem še glavo na ledena tla kože. Kotuko je sledil njenemu vzgledu; strmela sta drug drugemu v oči in poslušala napeto. Od roba ptičje pasti, ki je ležala na saneh, je odrgal drobno trščico kitove kosti, jo zravnal pokonec v majhni luknji v ledu in je pritril z rokavico v tleh. Urejena je bila skoraj tako občutljivo kot magneta igla, in namesto da bi poslušala, sta sedaj opazovala njo. Drobna trska se je narahlo potresla in se je nato nekoliko trenutkov tresla, se umirila in se začela znova tresti, tokrat je kazala na drugo stran.

»Prezgodaj!« je rekel Kotuko. »Nekje v daljavi se je odlemlil kak velik kos ledu.«

Deklica je pokazala na trsko in zmajala z glavo: »Na veliko se lomi nekje,« je rekla. »Poslušaj osnovni led. Potrkuje.«

Ko sta sedaj pokleknila, sta slišala prečudno vdušeno kruljenje in trkanje očividno pod nogami. Včasih se je slišalo, kakor da bi slep piček cvilil nad svetilko; nato kakor da bi se velik kamen drgnil ob dem ledu, potem zopet kot udušeno udarjanje po bobnu, ampak vsi glasovi so prihajali od daleč in so bili silno rahli.

»Ne bova legla in odšla k Sedni,« je rekel Kotuko. »Led se lomi. Tornaq je naju prevarila. Umrla bova.« (Dalje prih.)

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

GRITZNER in ADLER

sa dom, obrt in industrijo
v vseh opremlah.

Istotam pletilni stroj DUBIED
Poisk v vazonju b. izplačen.
Večletna garancija
Delavnica za popravila.
Malo ceno, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana
bilo Prelozarskega spomnila.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najtinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Fišarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

„GROM“ CARINSKO POSREDENIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Poslov brojavkama: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obeležja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—

Gospodinja
išče mesta pri boljšem gospodu event. vdovu, dvema ali tremi otroki. Vajena je vseh hišnih del kakor tudi šivanja. Ponudbe prosi na upravo lista pod »Dobra gospodinja«.

Kontoristinja
vešča vseh pisarniških del ter obvlada perfektno hrvatski in nemški jezik išče primerne mesto v pisarni. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prosi na upravo lista pod »Marljiva«.

Akademik
sprejme poučevanje srednješolca. Vešč je tudi italijanske. — Ponudbe na upravo lista pod »Pouke«.

Stekleno
stično opako imajo stalno v zalogi Zdržene opake d. d. v Ljubljani.

KOKS - ČEBIN
Dolova 1/II. - Tel. 56.

Pravkar je izšla knjiga
Izidor Cankar:
Uvod v umevanje likovne umetnosti
80, 224 strani, 48 slik. — Broš. 62 Din, v platno vezana 70 Din.
Sežite po knjigi, ki je najlepši božični dar! Naroča se pri Narodni galeriji v Ljubljani.

Dobro znana tvrdka
kupi vse množino bukovine oglja in suhih bukovih drv. Ponudbe: c. s. s. l. v Ljubljani.